

Fólkaflytingin minkar um arbeiðsloysið

Føroyska arbeiðsloysið er komið niður á 17%, men tað er mest tí at mong arbeiðsleys velja at flyta av landinum

Ráðgevandi nevndin viðvíkjandi Føroyum við Erik Bonnerup á odda, væntar at arbeiðsloysstryggingin fer at klára seg uttan fíggjarligar trupulleikar restina av hesum árinum og næsta ár við.

Hetta heldur nevndin í nýggju frágreiðingini, ið danski forsætisráðharrin Poul Nyrup Rasmussen í vikuni hevur fingið frá nevndini.

Men samstundis sigur nevndin eisini, at hetta er, um galdandi reglur fyri arbeiðsloysstryggingina verða tær somu, ið hava verið í gildi. So tyktist ikki at vera, nú landsstýrið leggur upp til broytingar, men hesum er hædd ikki tikin fyri í frágreiðingini – óivað, tí tankar landsstýrisins viðvíkjandi reglunum eru so nýggjar, at tað

ikki hevur eydnast ráðgevandi nevndini at binda um heilan fingur og taka tey neyðugu fyrrvarnini í metingum sínum.

Ráðgevandi nevndin er í frágreiðingini komin til ta niðurstøðu, at orsøkin til, at arbeiðsloysstryggingin klárar seg, er at fólk ikki hava havt møguleika at verið í skipanini longri enn tvey ár, og at fleiri tí eru farin úr skipanini. Tí gjørdist heldur ikki neyðugt hjá arbeiðsloysstryggingini at taka tað lán-ið, ið undanfarna landsstýrið legði upp til.

Frágreiðingin sigur: »De faldende arbejdsløshedstal har betydet, at Arbejdsløshedskassens økonomi er væsentlig bedre end forventet i begyndelsen af året.«

Spurningurin verður so,

um arbeiðsloysstryggingin fer at klára seg, tá tíðin hjá fólkum í skipanini verður sett upp í trý ár.

1.000 úr skipanini

Tá september mánaður var liðin, vóru eini 6-700 dottin úr skipanini, av tí at tey høvdu verið í henni í meira enn tvey ár, og ráðgevandi nevndin roknar við, at við árslok er talið komið upp á 8-1.000 fólk – harav bert ein partur fær møguleikan at koma undir forsorgarlógina.

Men sum nevnt, eru hesi tøl sett upp, uttan at kunneleiki er til nýggja uppskotið hjá landsstýrinum.

Nýggjastu arbeiðsloysistøluni, ið ráðgevandi nevndin hevur í frágreiðing síni, eru frá 1. august 1994, og sambært hesum tølum var talið á arbeiðsførum føroyingum 20.830 – av hesum vóru 2.800 í arbeiðsloysisskipanini og umleið 800 undir forsorgarlógini. Tað gevur eitt arbeiðsloysisprosent, ið er 17.

Við ársbyrjan var hetta prosentíð so mikið høgt, at fjórðihvør ikki hevði eitt arbeiði at fara upp til um morgunin.

Sambært frágreiðingini hjá ráðgevandi nevndini er ein stór orsøk til fallandi arbeiðsloysisprosent, at so mong eru flutt av landinum. Nevndin staðfestir við øðrum orðum, at mong av teimum, ið flyta av landinum, eru arbeiðsleys.

hj.

Ein av stóru orsøkunum til fallandi arbeiðsloysið í Føroyum er stóra fólkaflytingin (Savnsmynd)

2.400 flyta av landinum í ár

Nettuflytingin, ið hevur verið av munandi stødd tey seinnu árin, heldur fram og veksir í ár, sigur ráðgevandi nevndin viðvíkjandi Føroyum í nýggju frágreiðing síni, ið varð almannakunngjørd fyrrapartin í gjár.

Fyrra hálvár í ár eru 750 fólk fleiri farin av landinum, enn fluttu eru til landið. Sama tal fyri alt árið í fjór var 464, og tá var nettuflytingin 1.804, ið er tað mesta nakrantíð.

Men sambært tølum frá Hagstovuni, ið ráðgevandi

nevndin nevnr í frágreiðing síni, er samlaða fráflytingin í ár at koma heilt upp á 2.400 fólk, ið aftur er nýtt met.

Nettuflytingin úr Føroyum

1989	371
1990	1.017
1991	599
1992	883
1993	1.804
1. hálvár 1993	464
1. hálvár 1994	750

Av tí at burðaravlopið á ongan hátt kann uppviga eina so stóra nettuflyting, minkar fólkatalið í Føroyum, samstundis sum fráflytingin hevur við sær, at aldursmáningin av tí fólkum, ið her býr, broytest.

Somuleiðis staðfestir ráðgevandi nevndin, at tað fara at verða færri og eldri fólk, ið búgva í Føroyum. Víst verður á, at í fjór vóru 667 av teimum 1.804 fluttu í aldursbólkinum millum 15 og 24 ár.

hj.

Ráðgevandi nevndin viðvíkjandi Føroyum á fundi í Tinganesi. Hóast nevndin hevur verið nógvar ferðir í Føroyum og hevur skrivað nógvar síður um støðuna í Føroyum, hevur ikki júst verið so nógvar lurtar eftir tí, nevndin hevur havt upp á hjarta (Savnsmynd)

Nevndin, ið eingin hevur lurtað eftir

Síðani ráðgevandi nevndin viðvíkjandi Føroyum varð sett á stovn miðskeiðis í sekstíárunum, eru nógvar túsundtals síður frá hesi nevnd lagdar á borðið hjá teimum forsætisráðharrum, ið hava sitið við borðendan á Christiansborg øll hesi árini.

Mangan hava frágreiðingarnar eisini vakt miklan ans, tá tær eru komnar.

Fyrsti formaðurin í ráðgevandi nevndini var Anders Østergaard, og hann sat í mong ár sum formaður, til hann varð avloystur av Niels V. Skak-Nielsen, ið legði frá sær fyri trimum árum síðani, eftir at hava verið formaður í 12-13 ár. Nú er Erik Bonnerup formaður í ráðgevandi nevndini fyri Føroyar.

Nevndin ávaraði við stórum bókstavum

Tað er serliga undir tíðini við Niels V. Skak-Nielsen sum formanni, at frágreiðingarnar hjá nevndini hava verið nógvar umrøddar. Upp gjøgnum øll átíttíðir var nevndin kritisk yvir fyri tí førða politikkinum í Føroyum, og mangan varð skrivað við stórum bókstavum, at nú máttu føroyingar taka annað skinn um bak og fáa betri tamarhald á politikkinum her á landi.

Men hóast frágreiðingarnar vórðu nógvar umrøddar øll hesi árin, var so mikið minni lurtað eftir teimum, og ikki kann sigast, at skiftandi landsstýris- og løgtingsmanningar hava gjørt sær stóran ómak við at taka við ráðunum, nevndin er komin við.

Einasta, frágreiðingarnar

hava verið brúktar til, er at vera politisk kastibloka hjá skiftandi andstøðufólkum, og serliga upp undir fleiri val hevur dúgliga verið lisið upp úr frágreiðingini, men bert fyri at brúka hana sum eitt vápn móti politiskum mótstøðufólkum.

Frágreiðingarnar staðfesta nú alt

Eitt sindur øðrvísi tyktist vera í dag, tí nú er so nógvar av tí, ráðgevandi nevndin í orð og talu hevur ávarað so staðiliga ímóti, vordió veruleiki.

Frágreiðingarnar nú eru eisini øðrvísi orðarar, enn tær vóru tey atfinningar-somu árin. Best sæst tað kanska í nýggju frágreiðingini, ið varð almannakunngjørd fyrrapartin í gjár. Hon er fyri ein stóran part staðfestingar av, at tað, ið ávarað hevur verið ímóti hesi mongu árin, nú ikki

longur kann ávarast ímóti – nú er alt hent, júst sum ráðgevandi nevndin hevur sagt tað.

Frágreiðingin hesaferð er tilsamans 73 tættskrivaðar A4-síður til støddar, og har verða øll hugsandi víður-skifti tikin upp til viðgerðar og viðmerkt.

Sagt verður í fororðunum til frágreiðingina, at »Det rådgivende udvalg vedrørende Færøerne er nedsat af Statsministeriet og har til opgave at følge den økonomiske udvikling på Færøerne og afgive indberetning herom til statsministeren.«

Í hvussu er tey mongu seinnu árin er ráðgevandi nevndin komin við eini frágreiðing á hvørjum ári, og hevur nevndin trúliga vitjað í Føroyum fyri at kanna tey víðurskifti, henni er álagt.

Seks mans sita í ráðgevandi nevndini.

hj.

Serliga í tíðini, tá Niels V. Skak-Nielsen sat sum formaður í ráðgevandi nevndini, hevur nevndin ávarað móti tí, sum nú er veruleiki í Føroyum. Men illa varð lurtað eftir...